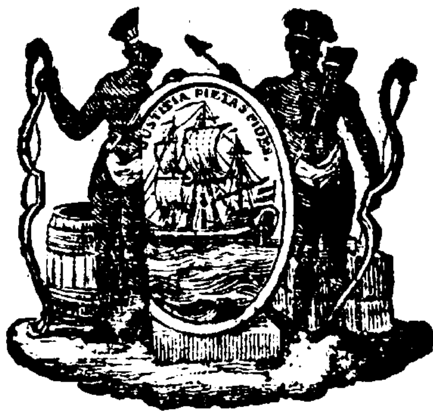
N°. 50. A°. 1834.

DINGSDAG, DEN 24sten JUNIJ.

NIEUWE SURINAAMSCHE COURANT EN LETTERKUNDIG DAGBLAD.

PARAMARIBO, *den* 20 *Junij* 1834.

Zijne Excellentie de Gouverneur Generaal, voortaan des Maandags en Donderdags in plaatse van *tien* tot *twaalf* uren, wederom van *negen* tot *elf* uren, ten Gouvernements-huize, PUBLIEKE AUDIENTIE zullende verleenen;

Zoo heeft de ondergeteekende de Eer, zulks ter kennisse van het Algemeen te brengen.

De Eerste Luitenant Adjudant,
R. H. ESSER.

PARAMARIBO, *den* 20 *Junij* 1834.

Voortaan des Dingsdag en Vrijdags avonds, ten Huize van Zijne Excellentie de Gouverneur Generaal, wederom GEZELSCHAP zullende worden afgewacht,

Zoo heeft de ondergeteekende de Eer, zulks ter kennisse van het Algemeen te brengen.

Wordende bij deze gelegenheid het Publiek geinformeerd, dat niemand in voornoemd Gezelschap zal worden toegelaten, dan die bereids ten Gouvernements-huize is geintroduceerd geweest, of wel die, wanneer dit het geval niet mogt zijn, door iemand, die geadmitteerd is, aan Zijne Excellentie of aan Mevrouw VAN HEECKEREN zal zijn voorgesteld.

De Eerste Luitenant Adjudant,
R. H. ESSER.

NIEUWSTIJDINGEN.

Extracten uit de Nederlandsche Dagbladen, tot en met den 14 Mei ll.

Duitschland.

FRANKFORT. 7 Mei. De *Münchner Polit. Zeitung* van 28 April behelst de volgende mededeeling aan de Gezant bij het GRIEKSCHE Hof, betreffende de jongste zamenzwering. »Bij de aankomst van het Regentschap was Griekenland ongelukkigerwijze in twee partijen verdeeld. De partij van Kapo d'Istria, welke de hoop voedde dat de Koninklijke Regering zich uitsluitend aan haar zoude houden, werd door de verloopige bevestiging van het toenmalige Ministerie verontrust, en zag in de vorming van het nieuw Ministerie van April, hetwelk uit Leden der Anti-Kapodistriasche partij bestond, den volslagen ondergang van hare uitzigten. Van toen af begon de in hare hoop te leur gestelde factie eene systematische opositie te ontwikkelen, welke schijnbaar tegen het Ministerie, maar wezenlijk tegen het Regentschap gerigt was. De middelen door de Kapodistriasche partij ter herwinning van haren vroegeren invloed aangewend, en de omstandigheden, de hare pogingen bevorderden, waren de volgende: De oprigting van een oppositie-blad, *Chronos* genoemd, hetwelk misbruik makende van de vrijheid der drukpers, en de taal van het Ultraliberalismus aannemende, door eene valsche voorstelling van de bedoelingen en maatregelen der Regering, het gemoed des volks verbitterde. De Schrijvers der andere dagbladen, lieden van de Anti-Kapodistriasche partij, en de liberale beginselen opregtelijk toegedaan, bevorderden door hunne breede discussien, dikwijls, hoewel zonder opzet, de bedoelingen der factie, welker orgaan de *Chronos* was. De ontbinding der ongeregelde krijgsmagt had het ongenoegen van dezulken opgewekt, die, ten gevolge van vooroordeel of eigenbelang, afkeerig waren van de invoering van orde en tucht. Verschillende financiele maatregelen hebben, ter zake van derzelver nieuwheid voor Griekenland, vrij algemeen de landbouwende klasse verbitterd. De keus der ondergeschikte ambtenaren bij het Departement van Binnenlandsche Zaken heeft de algemeene goedkeuring niet weggedragen. In de verschillende gedeelten van het land bewezen de ambtenaren, in groot getal, die nog altijd de Kapodistriasche partij in het geheim waren toegedaan, aan de machinatien der oppositie bij voortduring groote diensten of betoonden jegens dezelve eene verraderlijke toegevendheid. De Kapodistrianen lieten niets onbeproefd om de ontevredenheid der ontbonden troepen aan te stoken en namen alle soort van listen te baat om de invoering eener geregelde krijgsmagt te verhinderen. Denzulken, die genegen waren om bij de gendarmerie dienst te nemen, hielden zij voor, dat het strijdig was met de eer van den Griekschen naam en met hunne vroeger bewezen diensten, om de kleederdragt hunner vaderen op te geven en bespieders en verraders hunner broeders te worden. Zij poogden voorts de soldaten in den waan te versterken, dat zij door aanhoudende weigering om zich aan iedere soort van discipline te onderwerpen, de Regering weldra zouden dwingen om aan hunne onbillijke vorderingen toe te geven. Terwijl de soldaten to regt zich met de hoop vleiden, dat de benoemde militaire kommissie de diensten en verdiensten van allen naar waarde zoude erkennen, wendde de Kapodistriasche partij alles aan, om hen te overreden, dat hunne verwachtingen ijdel waren en dat de Militaire Commissie eeniglijk door de Regering benoemd was, ten einde verwachtingen op te wekken, die nimmer vervald zouden worden. Alle dergelijke voorstellingen hadden op de krijgsmagt, in het algemeen, eenen grooten invloed en het gelukte, sommige Hoofd-Officieren te verleiden. De bemoeijingen der Kapodistriasche partij strekten met gelijke loosheid en volharding ook andere volksklassen voor zich te winnen. Systematisch en onwankelbaar steeds hun doel trachtende te bereiken, verzuimden zij niets wat strekken konde, om al degenen, die met het bestaande ministerie ontevreden schenen, aan hunne partij te verbinden. Toen zij eindelijk alle hoop moesten opgeven, dat het hun met het Regentschap zoude gelukken, besloten zij het Regentschap aan te vallen door het inbrengen van bezwaren tegen hetzelve bij vreemde Mogendheden en zij strooiden uit, dat eene aanzienlijke buitenlandsche magt derzelver bescherming aan hen beloofd had. Gedurende de maanden Julij en Augustus werden, in onderscheiden provincien, adressen aan Z. M. den Keizer van Rusland ontworpen en, gelijk naderhand ontdekt is, hadden zij het plan om ook een adres aan den Koning van Beijeren aan te bieden, nadat men de zekerheid had verkregen dat Hoogstdeszelfs verwachte spoedige overkomst naar Griekenland geene plaats zoude hebben.

Tegen het einde van Julij en het begin van Augustus hielden Kolokotroni, Koliopolos en andere hoofden der Kapodistriasche factie geheime bijeenkomsten te Tripolitza, waar zij onderteekeningen opzamelden voor een aan den Keizer van Rusland en tegen het Regentschap gerigt adres, en voorts onder den eed van geheimhouding, aan hunne aanhangers eene uitvoerige opening hunnen plannen geven. Ter zelfder tijd vaardigden zij zendelingen naar verschillende provincien af, ten einde de zamenzwering meer en meer uit te breiden. Konstantinos Benistria, Kopulos, sints vele jaren een getrouw Officier van Kolokotroni, werd naar middel-Griekenland gezonden, ten einde de krijgsmagt van dat gedeelte des Koningrijks in het plan in te wijden. Omstreeks het begin van Augustus reisde Graaf Roma van Zante, die zich met Frans en de leidslieden der oppositie verbonden had, van Nauplia naar Argos, Tripolitza, Kariteni, enz. In elke dezer

plaatsen hield hij geheime vergaderingen, die uitsluitend door lieden van de Kapodistriasche partij werden bijgewoond en waarin hij hun voorsloeg om een adres niet tegen het gansche regentschap, maar slechts tegen twee leden van hetzelve te ontwerpen, ten einde zoo doende het zaad der tweedragt tusschen dezelve te werpen, en tevens de partij, van welke de list kwam, te verbergen, en de wezenlijke bedoeling van het adres te bemantelen. Na de gevangenneming van Frans, de moeijelijkheid inziende om verzoekschriften aan buitenlandsche Mogendheden tot stand te brengen, nam de meergenoemde partij eindelijk het besluit, om haar doel door geweld van wapenen te vervolgen en begon zij in stilte troepen aan te werven en hare aanhangers de uitlokkendste beloften voor te houden. Op verschillende punten van den Peloponesus vertoonden zich, op aanstooken van de hoofden der zamenzwering, en als een welbekend voorteeken van eenen naderenden opstand, rooverbenden, welke dagelijks talrijker en in hunne bedrijven stouter werden. De voormalige Officieren van Kolokotroni in de verschillende provincien rusteden zich tot den opstand uit en deelden hunne voornemens aan hunne aanhangers mede. De dag, waarop de vaan des oproers zoude ontrold worden, was bepaald, en de zaamgezworenen spraken openlijk met elkander over hunne besluiten om hunne voornaamste tegenstrevers in de provincien, het mogten al dan niet staatsbeambten zijn, te verslaan en allen vuur en te zwaard te vervolgen. Ook is het ten volle gebleken, dat zij besloten hadden zich zelfs van den sluipmoord te bedienen en de namen zijn bekend van onderscheiden aanzienlijke personen, wier vernietiging door de zamenzweerders bepaald was. Een opgevangen brief, gedagteekend Libia 24 Augustus, bevat onder anderen het volgende: » De geheele krijgsmagt van het vaste land van Griekenland staat gereed en men behoeft slechts de trompet te steken.” Deze was de stand van zaken, toen de Regering, die van alles wat er omging, volkomen onderrigt was, besloot, de raddraaijers der zamenzwering in hechtenis te doen nemen, een maatregel welke, als door een wonder, op eenmaal de volkomenste rust deed geboren worden en de plannen der onvergenoegden verijdelde: een maatregel, zonder welken het land, op dit oogenblik, eene prooi zou zijn van al de gruwelen der regeringloosheid en der bloedvergieting.”

— De *Augsb. Abendzeitung* berigt uit MEMMINGEN, dd. 1 Mei:

De groote deelneming des publieks aan het lot van den vermoorden raadselachtigen jongeling Kasper Hauser, noopt mij u het volgende te melden, dat ik uit eene geloofwaardige bron ontvangen heb. Den 27sten April in den namiddag reed een gendarm het bosch bij Lentkirch aan de Wurtembergsche grenzen door; hij ontwaarde eenen in het bosch verborgen, welgekleeden man, die in een alleengesprek verdiept, en, naar het scheen, op zelfsmoord bedacht was. Hij vernam onder anderen de woorden: » Ik ben de moordenaar van Kasper Hauser; ach, leeft hij nog!” Dit hoorende, wilde zich de gendarm van den man meester maken, doch deze vlugtte met den grootsten spoed en was weldra uit het gezigt. De gendarm konde het signalement van dezen man naauwkeurig opgeven, en er moeten, naar ik verneem, de noodige maatregelen genomen zijn om hem meester te worden.

Groot-Britannie.

LONDEN, den 3 Mei. De *Londensche Courier* deelt uit Portugal de volgende tijdingen mede:

Te Falmouth is op den 29sten April binnengeloopen de stoomboot *Orestes*, Lissabon den 24sten en Oporto den 25sten April verlaten hebbende. De berigten van Lissabon melden dat de militaire operatien er gestaakt waren ten gevolge eener stilzwijgend wederzijdsche opvatting dat de thans aanhangige diplomatieke beschikkingen verdere daadwerkelijk vijandelijkheden noodeloos maken. Vele lieden van aanzien hebben den overweldiger verlaten. Onder hen bevinden zich de Generaals Santa Martha en Silveira; volgens sommigen, ook de Graaf Lorenzo en de burggraaf van Santarem. De Hertog van Terceira heeft te Oporto het kommando van 4000 man aanvaard, en de gansche provincie Minho is thans van troepen bevrijd.

Op den 23sten April werd te Lissabon in de rigting van St. Ubes een hevig vuren gehoord en men vernam dat een korps Miguellistische troepen tot op weinige mijlen afstands van die plaats was opgerukt, waarop een gevecht was ontstaan met dat gevolg dat zij genoodzaakt werden terug te trekken.

Het Portugesche gouvernement heeft de invoer-regten van alle landen op gelijken voet gesteld, dus Engeland ontzettende van het voorregt, hetwelk dat land tot dus verre genoot, waardoor, schijnt het, de tusschen de beide staten gesloten overeenkomst is geschonden.

Tusschen de overheden te Lissabon en den Britschen Admiraal is een misverstand gerezen, ten gevolge van het naar Engeland doen vertrekken der stoomboot de *Salamander* zonder daarvan bevorens aan hen kennis te geven. De Britsche Admiraal werd verwittigd dat, indien eene Engelsch schip op gelijke wijze den Taag zoude willen verlaten hetzelve van alle batterijen zoude worden beschoten. De Admiraal antwoordde, dat indien zulk een geval plaats greep hij er op voorbereid was om geweld met geweld te keeren.

— Ons schijnen thans hoog merkwaardige gebeurtenissen voor de deur te staan. Des admiraals achtervolgende gelukkige wapenfeiten hebben voor de zaak der Koningin eene vernieuwde belangstelling opgewekt. Het bemagtigen van Vianna en Valença is gevolgd door de bevrijding der geheele provincien gelegen tusschen de Douro en de Minho, die, ofschoon klein, zeer vruchtbaar en belangrijk zijn. Het eenige gedeelte, hetwelk thans nog den overheerscher aanblijft is Figueiras, en ongetwijfeld zal die plaats eerlang zoo eng worden geblokkeerd, dat het onmogelijk zal zijn voor het rebellen-leger eenigen toevoer aan land te brengen.

Deze week hebben wij in de *Chronica* eene treurige lijst van dertig sterfgevallen van adelijke en andere aanzienlijke personen, die, ettelijke maanden geleden, Lissabon verlieten, om in het lot van Don Miguel te deelen. Deze lieden waren eigenaars van rijke landgoederen, welke zij tot groot voordeel voor zich zelven en tot bevordering der nijverheid hadden kunnen bebouwen; maar zij verkozen liever een verdarteld Hof te omstuwen, en op pensioenen te teeren die aan de nooste vlijt des volks worden onttogen. Als hier iemand gepensioneerd wordt, houdt zulks met zijnen dood niet op, maar het pensioen verdeelt zich onder zijn gezin, en als dit is uitgestorven, splitst het zelfs zich nog verder onder de volgende geslachts-afstammelingen, dus eene massa van omgekochten invloed vormende, van welke men zich bezwaarlijk een regt denkbeeld kan vormen.

— De *Times* bevat den volgenden brief uit Lissabon, dd. 21 April:

Een Adjudant van den Maarschalk Saldanha is Woensdag jl. alhier aangekomen met de tijding, dat de Hertog van Terceira op den 13den April Lamego was binnengerukt. Sedert zijn echter van den Hertog berigten ontvangen gedagteekend van Murça den 14den, welke plaats nog meer oostwaarts naar benoorden de Douro ligt, en er wordt gezegd, dat het detachement zijner troepen, hetwelk van Lamego bezit heeft genomen, gekommandeerd wordt door den Generaal Pico de Calciro. Het gerucht wil, dat te Viseu het gezag der Koningin is geproclameerd en brieven uit onderscheiden gedeelten der provincie Beira, stellen de gezindheid der bevolking als gunstig jegens de constitutionele zaak voor; hetzelfde wordt ook gezegd van de provincie Tros-os-Montes. In laatstgemelde provincie begaf zich onlangs eene bende constitutionnele partijgangers naar de stad Carrezada, alwaar twee-en-veertig politieke gevangenen gekerkerd waren. Deze maakten zij vrij en marcheerden met hen Spanje binnen, zonder tegenstand te ontmoeten. Hunne behouden aankomst in Spanje wordt bevestigd door berigten van den Generaal George d' Avilez, die op de grenzen Portugesche troepen verzameld en eerlang, met [illegible] krijgsvolk, in Tros-os-Montes wordt verwacht.

Van Santarem en deszelfs omstreken is geene tijding. Don Miguel's magt aldaar wordt op niet hooger dan 4 of 5000 strijdbare manschappen begroot. Zij worden steeds door ziekte geteisterd. Sedert de constitutionnele troepen Lissabon binnenrukten, zijn een dertigtal adelijke personen, die destijds goedgevonden hadden de hoofdstad te verlaten, aan de heerschende ziekte bezweken. De beide laatste slagtoffers zijn de Graaf d' Almada en de Gravin de Belmonte.

Het monument, thans te Vlissingen ter nagedachtenis van den Schout bij nacht *Lewe van Aduard* opgerigt, is een vierkante [illegible] kopbaag, van arduinsteen, hoog met voet en kroonstuk 2 el 59 duim en breed 1 el 25 duim, ondersteund door vier Leeuwen; boven op dezelve is eene lijkbus gesteld, half door eenen sluijer bedekt; een anker door het zinnebeeld der eeuwigheid, eene slang, welke zich in den staart bijt, omvat in [illegible] lauwerkransen, ontdekt men in [illegible] [illegible]; op de voorzijde ziet men het [illegible] van den gesneuvelden, [illegible] gebeiteld, en waaraan de kruisen der Militaire Willems en Leeuwen Orden en dat van den Tiendaagschen Veldtogt hangende zijn, daaronder staat in fraaije uitgebeitelde letters:

Toegewijd aan de Nagedachtenis van Jonkheer JAN EVERT LEWE VAN ADUARD, *ridder der 5de klasse van de Militaire Willems Orde en van den Nederlandschen Leeuw, Schout bij nacht, Kommandant der 2de divisie 1ste afdeeling van 's Konings zeemagt op de Schelde, gesneuveld aan boord van deszelfs vlagschip, Zr. Ms. fregat Euridice, in een gevecht tegen de Franschen voor de Kruisschans, den 12den December* MDCCCXXXII.

Op het voetstuk leest men:

Uit hoogachting, door de gezamenlijke bevelhebbers en officieren, welke destijds onder de bevelen van den gesneuvelden dienden.

Dit waarlijk aandoenlijk bewijs der hoogachting van brave krijgslieden aan de assche van eenen roemrijk voor het Vaderland gesneuvelden bevelhebber, is geplaatst in de nabijheid der lijkgesteenten van den voor Antwerpen zevenvoudig verwonden Luitenant ter zee *Justus Klinkhamer*, en der twee insgelijks aldaar gesneuvelde onder-officieren van Zr. Ms. korvet *de Komeet*.

MENGELINGEN.

Lotgevallen der Sophia Kerk te *Konstantinopel.*

De beroemdste kerk in het Oosten, en een der prachtigste en gedenkwaardigste stukken der bouwkunde uit den voortijd is de Sophia Kerk te *Konstantinopel.* Zij staat op eene der schoonste heuvels der stad, welks zachte bevallige afhelling naar het Oosten de zijde van het Serail beslaat. Die geen muzelman is, moet een bijzonder verlof des Sultans hebben, om de Hazia Sophia, de Hoofdmoské der residentie, van binnen te beschouwen.

Tot dit heerlijk gebouw, werd door Keizer *Constantijn* den Grooten, in het twintigste jaar zijner regering (325 jaren na Christus geboorte) den grond gelegd. In het jaar 404, gedurende de regering van *Arkadius*, werd door eenen brand de tempel verwoest. *Theodosius* liet hem in 415 weder opbouwen. In het vijfde jaar der regering van Keizer *Justinianus*, of 532, brandde de kerk bij een oproer, voor de tweedemaal af, zij werd echter door denzelfden keizer, op eene grootere schaal, zoo als zij nu nog staat, weder opgebouwd. Deze arbeid duurde zeven jaren. De bouwmeesters waren, *Anthemius* van Tralles, en na hem *Isidorus* van Milette. Tot bouwstoffen werden Phrygisch wit marmer, met rozenroode aderen, groen van Lakonien, blaauw van Lybien, Celtisch, Thessalisch en Bosporisch, gelijk ook Egyptisch graniet en Saitisch porphyr genomen. Het meeste muntten door schoonheid en grootte uit de acht porphyrzuilen uit den Zonnentempel te *Baalbek*, en daarna ook de acht groene van marmer uit den tempel van Diana te Ephese, die van Trojen, Cyzicus, Athene en Delos. Zoo verhief zich Sophia, de tempel der eeuwige wijsheid, uit de spaanders der altaren van Isis en Osiris, der zon en der maan, van Pallas en Apollo, van Cybile en Cichicus. In plaats der godenbeelden pronkten aan de wanden in mozaik van gekleurd en verguld glas, de beelden van de Jonkvrouwen Maria, der Evangelisten, der Apostelen en Heiligen. Op eene zuil stond het kruis, met het opschrift: « onder dit teeken zult gij zegevieren. »

In het jaar 987 en 1571 stortte een gedeelte des koepels in, maar werd onder de keizer *Basilius* en *Constantijn* weder hersteld. Toen de Sultan *Mahomed den II*, 1453, *Konstantinopel* veroverde en tot zetel der Ottomannische Keizers verordende, veranderde hij de Christelijke Sophia kerk in eene Turksche moské, en liet aan dezelve twee spitszuilen en eenen minaret (hooge ronde toren) bouwen. De Sultan *Salem* de Tweede plaatste er eenen tweeden bij, en *Murad* de Derde de beide andere minarets, die zich aan de tegenovergestelde noord-ooster zijde bevinden.

De opziener der paleiswacht en de eerste geheimschrijver des keizers *Justinianus*, *Paul Silentiarius*, heeft in een bijzonder werk den bouw van dit onsterfelijk gedenkteeken des genoemden keizers beschreven. Honderd bouwmeesters, schrijft hij, bestuurden den arbeid, en ieder had honderd metselaars onder zich. Vijf duizend hunner werkten op den regter en vijf duizend op den linker vleugel, naar het plan, dat eenen engel den keizer opgaf. Deze engel openbaarde zich dikwijls, en eens in de gedaante van eenen Eunuchus, schitterend wit gekleed, op eenen zondagsavond aan eenen knaap, die de gereedschappen der metselaars bewaakte. Hij beval denzelven, aanstonds de werklieden terug te roepen, opdat de arbeid voortginge. Toen de knaap dit weigerde zwoer de engel bij de heilige wijsheid, hij wilde gedurende de afwezendheid van den jongen, de gereedschappen zelf bewaken, en niet eerder weggaan, voor dat hij terug gekomen was. De keizer, die met weinig moeite raadde, dat deze nieuwe wachter een engel was, liet den knaap rijkelijk beschenken, en hem aanstonds naar het eiland der Cykladen brengen, om den engel Eunuchus tot opzigter te behouden.

Toen het gebouw tot den koepel was opgetrokken, doch uit gebrek aan geld vooreerst moest uitgesteld worden, openbaarde zich de hemelsche geest op nieuw, met eenen hoop muilezels, welke hij in een onderaardsch gewelf voerde en met tachtig centenaars goud laadde. Intusschen had de keizer, om de kosten te bestrijken, in het gansche rijk de inkomsten der hoogere leeraars plaatsen ingehouden. Een zilveren standbeeld van *Theodosius* van 74,000 pond gewigt werd in goud veranderd, en tot het bovenste dak des koepels nam men looden pijpen, welke het water naar de onderscheidene deelen der stad leidden.

De Keizer was dagelijks, als arbeider in eenvoudig linnen gekleed, met eenen doek om het hoofd en eenen staf in de hand, bij het bouwen tegenwoordig en de mortelkalk werd met garstenwater doorwerkt, even zoo de leemachtige tras, waarmede de grondsteenen werden te zamengevoegd. De pannen voor het dak des koepels, die men van *Rhodus* haalde, waren eene soort van puimsteen, zoo buitengemeen ligt, dat twaalf zulke steenen van behoorlijke wijdte naauwelijks de zwaarte hadden van eene gewone gebakken pan. In iedere twaalfde werden, onder het zingen van liederen, reliquien gelegd. De zuilen werden met ijzeren spalken versterkt en bevestigd en deze met marmer gips bepleisterd. Volgens de opgave des engels moest het licht door drie onderscheidene vensters op het altaar vallen. Geheel boven in den koepel zag men het volgend opschrift: »God heeft haar gevestigd en niemand zal haar uit hare plaats rukken. God zal haar zijne bescherming verleenen in den dageraad." Het altaar werd uit goud, zilver en stofpaarlen gegoten. Eene daarin gebragte verdieping (zee genaamd) was rond en met edelgesteenten bezet. Daarover stond de tabernakel (*Ciborium*) boven koepelvormig, en om kranst met gouden leliën, waar tusschen zich een met paarlen bezet, gouden kruis bevond, wegende 75 pond. Daarnevens zag men de zeven priesterstoelen en de verhevene zitplaats des patriarchs van verguld zilver. Het altaar was, door een, met vergulden heilige beelden en twaalf gouden pijlaars versierd houten beschot, dat drie, naar het allerheiligste leidende deuren had, aan de blikken der menigte onttrokken. De heilige vaten waren van vast goud, 42,000 kelkdoeken waren er, allen met goud en paarlen geborduurd; en 42 Evangeliën, van welke elk, wegens het kostbaar beslag twee centenaars woog. Zesduizend gouden kandelaars en zeven gouden kruisen, elk van een centenaar gewigt. Een kruis, hetwelk in de Sacristie stond genas kranken en verdreef booze geesten. De deuren waren deels van elpenbeen, deels van bernsteen en cederhout, en die, welke zich juist tegen over het altaar bevond, van verguld zilver. Drie deuren in de kerk waren zelfs met planken van de arke Noachs beslagen.

Nadat op Kersavond des jaars 558, alles gereed was, reed de Keizer in eenen met vier paarden bespannen wagen van zijn paleis over het Augusteon naar den tempel, slagtte duizend ossen, duizend schapen, duizend zwijnen, zes honderd herten, tien duizend hoenders, en deelde dertig duizend maten graan en drie centenaars goud onder het volk uit. Vergezeld van den Patriarch *Eutuchius*, trad hij daarop in het heiligdom: ging alleen naar het altaar, waar hij, met zijne handen naar den hemel opgeheven, uitriep: » geloofd zij God, die mij verwaardigd heeft, zulk een werk te voleindigen. Ik heb u overtroffen, *Selome*."

Van toen af was de Sophia Kerk de schoonste zegen des Christendoms over het heidendom. Zij was daarenboven sedert dien tijd de schouwplaats der grootste en heiligste staatsonderhandelingen, Kerkvergaderingen, echtverbindtenissen, krooningen en triumftogt die hier gevierd werd, was over de Panoniers onder Keizer *Emanuel Commenus* in het jaar 1156. De laatste krooning in 1325.

Het Byzantisch Keizerrijk was door den Sultan *Mahomed* den II. bijna tot op de hoofdstad Konstantinopel ingekrompen. In April 1443 verscheen deze krijgszuchtige en eergierige heerscher aan de spits van een vreesselijk leger en met eene vloot van twee honderd schepen, voor de stad om haar te belegeren. De hitte, waarmede Godgeleerde twisten in Konstantinopel gevoerd werden, had allen krijgszuchtigen geest en vaderlandsliefde verzwakt. Dit ging zoo ver, dat men zich gedurende de belegering, meer met de verdediging zijner theologische meeningen, dan met de verdediging der stad bezig hield. Toen de veroveraar reeds door de poort ende ingestorte muren was ingedrongen, nam men zijne toevlugt tot de heilige Sophia. Al de daarbij aangestelde priesters en beambten, eene schare van heilige Jonkvrouwen en eene buitengewone menigte volks van onderscheidene jaren en stand hadden zich hier opgesloten en riepen den bijstand des hemels aan. Plotseling werd de deur opengebroken en de overwinnaar *Mahomed* dringt te paard door dezelve in, om over hoopen van lijken en door stroomen bloeds zich eenen weg naar het altaar te banen. Hier sprong hij van het paard, en sprak, met uitgetrokken zwaard, de geloofsbelijdenis: » er is geen God buiten God, en *Mahomed* is Gods Propheet." Daarop werd alles der plundering prijs gegeven. De heilige vaten, kelken, beelden, maagden, alles werd aan den verbitterden vijand overlaten.

Mahomed de II, de veroveraar van Konstantinopel, liet niets na, waardoor hij deze gewigtige overwinning meende te kunnen bevestigen. Hij liet de vestingwerken der stad weder opbouwen, voegde bij de ouden nog eenige nieuwe, en liet dewijl hij zijne residentie hier wilde houden, een prachtig paleis stichten, hetwelk nu den naam draagt van het oude Serail. De Christelijke Sophia Kerk werd in eene Moské veranderd, maar hare oude pracht en heerlijkheid is verdwenen. De deuren met hunne mozaïkbeelden, zijn met kleuren en spreuken uit den koran bestreken. De muren, die met scharen van heiligen versierd waren, bevatten nu de namen, *Abuker*, *Omar*, *Osman* en *Ali*. Hier en daar ziet men echter nog aan de booggewelven eenige schaduwen der zinnebeelden des Christendoms, zoo ook in de vier hoeken van het groote koepelgewelf de vier Seraphims, in mozaïk gebragt, welke verschoond zijn geworden, dewijl zij voor geluk aanbrengende talismannen werden aangezien. Geheel boven staan uit den koran de woorden: « God is een licht des hemels en der aarde." De lange regtstandige letters zouden tien ellen bedragen. Het licht valt door 24 vensters in het domgewelf, hetwelk uit negen koepels bestaat, waarvan het middelpunt des hoogsten 180 voeten boven de aarde is. De lengte der moské van het noorden naar het zuiden gerekend, bedraagt 143 en de breedte 269 voeten. Het gewelf rust op vier groote en kleine steunpilaren, in de tusschenruimte staan acht porphyr zuilen van de hoogste schoonheid; het vrouwen koor wordt door acht groene marmeren zuilen gedragen. van Egyptisch graniet zijn er 24 voorhanden; zij dragen de zij galerijen, zoo dat zij allen te zamen het heilig getal 40 uitmaken. Op deze 40 steunpilaren rusten zestig boven pilaren, welke in verband met drie kleinere en 4 grootere boven de deuren, het geheimzinnig getal 107 uitmaken. Deze moské wordt bij elke feestplegtigheid op het prachtigst verlicht.

(*Keur van Merkwaardigh.*)

GEBOORTE, STERFGEVALLEN, ENZ.

BURGERLIJKE STAND. — In de gepasseerde week zijn ingeschreven, als:

BEVALLEN: Amelia Victorina Seltzer, *zoon*. — Adiuba van Meinicke, *dochter*. Susanna Gardina Muller, huisvrouw van Johan Wilhelm Becker, *zoon*.

OVERLEDEN: Joseph Isak Bueno de Mesquita, oud 63 jaren. — Adolph Heinrich von Zschusschen, oud 58 jaren, 1 maand en 4 dagen.

—— Laatstleden Zondag is alhier eene plegtige *Dank- en Bededag* gehouden geworden, hebbende bij die gelegenheid den WelEerw. en zeer Geleerden Heer A. ROELOFSZ, eene allezins doeltreffende Leerrede gehouden, tot text gekozen hebbende: *Psalm* LXV. 1—9; terwijl den WelEerw. en zeer Geleerden Heer D. JANSEN EIJKEN SLUIJTERS, Predikant bij de Evangelische Luthersche Gemeente, eene gepaste Leerrede heeft gehouden over *Psalm* CVI. 1—6; — zijnde bij de overige alhier gevestigde Gemeentens, plegtige Gebeden en Dankzeggingen tot den troon des Allerhoogsten opgezonden.

PUBLIEKE VEILINGEN.

Ten Kastelenije van het Geregtshof.
Vrijdag den 20sten Junij 1834.

1.) Het Huis en Erf, staande aan de *Zwartenhovenbrugstraat*, L^s. D. N°. 489. *f* 960 Robert Barbour.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 20sten dezer, het Schip *de jonge Lodewijk Anthonie*, Kapt. R. TJEBBES, van Amsterdam; Passagier: Mejufvrouw *Geertruida Hugonia Kamerling*.

Den 21sten, Z. M. Korvet van Oorlog *PALLAS*, Kapt. Kommd. D. BUIJS, van Curaçao.

UITGEKLAARD.

Den 19den, het Schip *de Snelheid*, Kapt. C. WESSELS, naar Amsterdam; lading: 247 vaten Suiker, 36 balen schoone-, en 6 dito vuile Katoen en 1905 ℔ Koper.

Idem, de Nd. Am. Brik *Margareth*, Kapt. D. PEPPER, naar Boston; lading: 204 vaten Malassie.

Idem, de Nd. Am. Brik *Rice Plant*, Kapt. F. NICKERSON, naar Nickerie en Boston.

Den 20sten, het Schip *Anna en Louisa*, Kapt J. A. DE JONG, naar Amsterdam; lading: 484 vaten Suiker, 43 balen schoone Katoen en 2943 ℔ Koper. — Met hetzelve zijn vertrokken als Passagiers: den Heeren *F. W. Fuchs* en *S. Surmont de Bas* en Mejufv. *S. Guignard* en drie kinderen.

Idem, het Schip *Elizabeth Cornelia*, Kapt. J. G. DIETZ, naar Amsterdam; lading: 328 vaten Suiker en 57 balen schoone Katoen.

Den 21sten, de Nd Am Brik *Sarah Ann*, Kapt. C. FITZ, naar Gloucester lading: 209 vaten Malassie. — Met hetzelve vertrekt als Passagier: de Heer *J. P. Naker*.

Idem, de Zweedsche Schooner *Duke of Skane*, Kapt. J. SIMMONS, naar St. Eustatius; in Ballast.

Idem, de Engelsche Schoener *Perseverance*, Kapt. J. M. ARTHUR, naar Demerary: lading: 250 manden Seltserwater en 150 kelders Jenever.

In TEXEL gearriveerd:

Den 2den Mei, het Schip Henriette, Kapt. J. C. Willems. — Den 3den, het Schip Wilhelmina Maria, Kapt. J. J. Bart. — Den 5den, het Schip de jonge Gerbrand, Kapt. R. C. Jaski. — Den 8sten, het Schip Wilhelmina Frederika, Kapt. J. H. Bodeman; allen van hier.

In HELLEVOETSLUIS gearriveerd:

Den 5den Mei, het Schip Alexander, Kapt. A. S. Cassie. — Den 7den, het Schip Piet Hein, Kapt. Wm. Turnbull; beide van hier.

ADVERTENTIEN.

De Koloniale Ontvanger en Betaalmeester, bij dezen herinnerende aan de expiratie der termijn tot betaling der *Hoofdgelden* met het einde dezer maand, brengt ter kennis der Contribuabelen, dat bij *niet* voldoening, zoo wel dier belasting, als der navolgende Middelen, namelijk: der *Quota van Suiker-Plantagien* en *Houtgronden*, *Landtaxen en Akkergelden*, *Erfpachten*, *Huurwaarde van Huizen*, *Bruggen* en *Wegengelden*, *Plaizier-Paarden* en *Rijtuigen Gelden*, het *Patentregt* en *Begrafenis- of Kerkhofregten*; de lijsten ter vervolging successivelijk zullen worden overgegeven.

Paramaribo, den 23 Junij 1834.

De Ontvanger en Betaalmeester voornoemd,

WESENHAGEN.

(27703) De AMBTENAREN, provisioneel belast met het Departement der *Nieuwe Wees-, Kurateele en Onbeheerde Boedels Kamer*, zullen na den 30sten dezer, aan de Crediteuren van den Boedels: HANNA MARCUS SAMSON, wed. SN. DE VRIES; P. N. MEIJER; D. F. VAN PRAAG; H. M. BAKKER en daaraan behoord hebbende *een half* aandeel in de Plantaadje *Schaapstede*; CATRIJNTJE van BUURMA; J. MENNE; SUSANNA MARCELLINA KLOPMAN; E. P. M. VAN TRIGT, weduwe L. J. RENS en MATTHIJS van de weduwe VAN DAHLEN, de hun competerende penningen uitbetalen.

Paramaribo, den 24 Junij 1834.

De Tweede Commies provisioneel belast met de werkzaamheden van Eersten Commies,

C. A. FISCO.

(27697) De AMBTENAREN, provisioneel belast met het Departement der *Nieuwe Wees-, Kurateele en Onbeheerde Boedels Kamer dezer Kolonie*, zullen op Maandag den 30sten dezer, des namiddags ten *vier* uren, ten Sterfhuize en voor rekening den Boedel A. G. BOHLAND, door den Vendumeester J. E. LYONS, publiek doen verkoopen:

Mans Kleederen, diverse Meubelaire Goederen, Dramvaten, dito Stellingen, eene groote Toonbank, enz., enz., alles aankomende opgemelden Boedel.

Voorts: een Kristallen geslepen Drinkglas met platen deksel en dito blaadje; een gouden Zak-Horologie met Ketting, Cachetten en Sleutel; — en de navolgende Slaven, als:

Den Neger HOOP;
Den Neger LA FLEUR.
De Negerin ANNETTE en hare Kinderen
MENTOR.
ANTJE.
PAUWINA.
BETSY, en
DORETHEA;

aankomende den Boedel J. G. C. LÖDING.

Paramaribo, den 24 Junij 1834.

C. A. FISCO,
2de Commies.

(26020) De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, zal op Vrijdag den 27sten Junij 1834, des morgens *negen* uren, ter Kastelenije van gemeld Geregtshof, publiek bij Executie verkoopen:

Den HOUTGROND *VALKENBURG* en den GROND *MIJN HOOP*, gelegen in de *Coropinakreek*, ter linkerhand in het opvaren, tusschen den Grond *la Liberté* en de Post *la Republiek*; aankomende JOHANNA MARIA KLAASSEN.

Het *HUIS* en *ERF*, aan de *Weidstraat*, Lª. D. Nº. 256; aankomende JOHAN HENDRIK VRIES.

Paramaribo, den 21 Junij 1834.

(27684) Op den 9den Mei 1834, is te *Nijmegen* aan eene langdurende uitteerende ziekte in den ouderdom van *Acht en Vijftig* jaren overleden, de Hoog Edel Gestrenge Heer O. G. PICHOT, Oud Raad van den Hove van Policie en Crimineele Justitie der kolonie *Suriname*.

(29689) Na herhaalde ziekten overleed in den nacht, tusschen den 17den en 18den Junij jl., tot ons innig leedwezen, onze waarde en hooggeachten Vriend, de WelEd. Gestrengen Heer ADOLPH HEINRICH ZSCHUSSCHEN, in leven Oud Chirurgijn Majoor en Practiserend Geneesheer en Heelmeester alhier; in den ouderdom van *Acht en Vijftig* jaren, *eene maand* en *vijf dagen*.

Wij geven van dit voor ons zoo droevig sterfgeval kennis, zoo aan onze, als aan des Overledenen talrijke Vrienden en Bekenden; van wier hartelijke deelneming wij ons ten vollen overtuigd houden.

Paramaribo, den 20 Junij 1834.

C. VALLÉE.
Mede voor mijne Moeder en Zuster.

(27672) Wordt te HUUR aangeboden de Plantagie *ECHTENROTZ*, met de daarop staande GEBOUWEN, gelegen in de *Warappakreek*, zijnde deze plaats zeer geschikt voor een *Chirurgijn Etablissement*; nader informatie ten kantore van den ondergeteekende.

Paramaribo den 21 Junij 1834.

J. ZAAL,
c. s. qq.

(27708) De ondergeteekende, door de Edele Schoolcommissie na gehouden examen, tot *OPENBAAR ONDERWIJZER* binnen deze Kolonie toegelaten; heeft de eer, Ouders en Voogden te berigten, dat zijne SCHOOL voor JONGE HEEREN en JONGE JUFVROUWEN, met *primo* Julij aanstaande, zal worden geopend in de *Joden Breede straat*, Lª. D. Nº. 16; terwijl hij zich in de gunst en het vertrouwen zijner geëerde Begunstigers aanbeveelt.

Paramaribo den 23 Junij 1834.

DAVID VIEIRA.

(14872) **J. L. Gellée**

heeft ontvangen per de laatst gearriveerde Schepen, en biedt te koop aan:

Boter; zoetemelksche en komijne Kazen; Hammen; Saucijs de Bologne en gerookte Varkensworst; gerookt Vleesch: kwart tonnen gerookt Spek; Saucijsjes en Worst; Aardappelen; Gort in vaatjes; Seltserwater in halve en kwart mandjes; roode Wijn in oxhoofden en in kisten; rhijn Wijn in kistjes van 24 flacons; Jenever; conjac Brandewijn in kelders; beste groene en zwarte Thee; kelders Pruimedanten van 12 stoopen; raap-, lijn- en patent Olie; Genua Olie in flesschen; Eau de Cologne; mans-, jongens- en kinder Hoeden; Schoenen en Laarzen; diverse soorten Spijkers; Koffijzakken; 14 vts. suikervat Hoepels; aangemaakt Loodwit in vaatjes: garen Boekjes Streep; Haver in 3 zaks vaten.

Paramaribo, den 23 Junij 1834.

M. Abrahams

heeft per de laatst gearriveerde Schepen ontvangen:

Een assortiment mans-, jongens-, wellington-, kleed-, pomp- en stiften Schoenen; vrouwen-, meisjes- en kinderen Schoenen en Laarzen; Zijde Docken en Schwals; Dames Kleeden; meisjes Stroohoeden; Handschoenen; O. I. Katoen; Calico's; Shirting; gemaakte Rokken en Jassen; water-, wijn- en soopies Glazen; roode-, madera- en rhijn Wijnen; fijne Likeuren; Boter; Kazen; Hammen; patent en zoete Olie; wijn Azijn in puilen; Jenever; Brandewijn; Bier; Joosjes Thee; Verfwaren, en vele andere Goederen meer. (27704)

SCHEPEN IN LADING.

Naar Amsterdam:

Het Brikschip Suriname, Kapt. L. J. Luitjes. Adres bij J. F. Faverij. — Sluit 26 dezer.

Het gekoperd Fregatschip Godefrida, Kapt. H. Wittebol qq. — Adres bij J. B. Louzada Jr. Sluit 7 Julij.

Het gekoperd Tweedeks Fregatschip Noord-Holland, Kapt. H. K. Ruijl. — Adres bij Gebrs Reijns.

Het gekoperd Tweedeks Fregatschip Surinaamsche Vriend, Kapt. J. A. de Lang. — Adres bij L. D. J. van Bommel. — Sluit 22 Augustus.

Het nieuw getimmerd Tweedeks Fregatschip Susanna Maria, Kapt. J. F. Spiegelberg. Adres bij L. D. J. van Bommel. — Sluit 10 Julij.

Naar Boston:

De Nd. Am. Brik Faverite, Kapt. James Rowe. — Adres bij J. M. Samson.

Naar Portland:

De Nd. Am. Brik Big Albert, Kapt. S. Waterhause. — Adres bij de Wed. van Praag.

Naar Gloucester:

De Nd. Am. Brik Cadet, Kapt. Wm. Grove. Adres bij de Wed. van Praag. — Sluit 1 Julij.

Ter Drukkerij van FUCHS & Co.